הַמְּשֻׁמָּד.

מסורת-עם.

הַמְּשֻׁמָּד.

מסורת־עם.

בִּדְמִי רְחוֹב הַיְּהוּדִים נִקָּיוֹן וָלֹבֶן
בַּהֲלָלוֹ כִּרְעָדָה מְרַחֶפֶת עֲצוּרָה;
בְּמַעֲרָב הַשֶּׁמֶשׁ אַט צוֹלֵל בִּדְאָגָה
וּבְזֹהַר מְלֵא רַחֲמִים יֵט קַוָּיו לִפְרֵדָה.
בִּדְמִי רְחוֹב הַיְּהוּדִים מִבַּעַד חַלּוֹנוֹת
יִנָּשֵׂא אַט־אַט בְּכִי חֲרִישִׁי מְלֵא הֶמְיָה —
כְּבָר מְבָרְכִים שָׁם יְהוּדִים אֶת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן,
בִּנְטוֹת מְאֵי סוֹד צִלְלֵי לֵיל הַכִּפּוּרִים...
אַךְ הִנֵּה מִבַּעַד חַלּוֹן בַּיִת אֶחָד
שָׁם הֵצִיץ נֵר שַׁעֲוָה וְיָד חִוְּרָה מַדְלִיקָה,
וּמַהֵר אַחֲרֶיהוּ בְּכָל בַּיִת וּבַיִת

הַנֵּרוֹת הַגְּבוֹהִים הָדְלָקוּ, הָדְלָקוּ —
וּפִתְאֹם גַּל בְּכִי רָעַד, צָף וּכְמוֹ נִשָּׂא
לַמָּקוֹם בּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ בְּהוֹד נוֹרָא מִשְׁתַּחֲוָה:
כָּךְ בֵּרְכוּ שָׁם נָשִׁים עַל „נֵרוֹת הַחַיִּים"
בִּתְחִנָּה וּתְפִלָּה כַּבִּירָה, לוֹהֶטֶת...

מְרֻחָצִים, מְטֹהָרִים, כִּשְׁאֵרָם כֵּן נַפְשָׁם,
עֲטוּפֵי לְבָנִים וַחֲלוּצֵי נַעֲלַיִם,
הַיְהוּדִים נֶחְפָּזִים כְּבָר בֵּיתָה הַכְּנֶסֶת
עִם „נֵרוֹת הַנְּשָׁמָה", עִם מַחֲזוֹר וְטַלִּית.
נֶחְפָּזִים הֵם עוֹבְרִים הַפָּלוּשׁ הַכֵּהֶה,
בְּהַכְנָעָה רוֹמֵמָה נִכְנָסִים הֵם פְּנִימָה;
כָּל אִישׁ מַדְלִיק נֵרוֹ, מִתְעַטֵּף בְּטַלִּיתוֹ
וּבְלַחַשׁ יִתְוַדֶּה עַד תְּפִלַּת „כָּל נִדְרֵי".
רַק אֶחָד כְּמוֹ יָרֵא, כְּמוֹ בוֹשׁ לָבוֹא פְּנִימָה
הוּא נִשְׁאַר בַּפִּנָּה הַסְּמוּכָה לַפֶּתַח;
הִתְכַּסָּה בְטַלִּיתוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וּפָנָיו

וּלְבַדּוֹ כָּךְ יַעֲמֹד שָׁם נִשְׁעָן לַכֹּתֶל.
כָּל אִישׁ לֹא יְדָעֵהוּ, לֹא רָאָה אֶת־פָּנָיו,
לֹא רָאָה מֵאַיִן וּמָתַי בָּא הֵנָּה;
בְּלִי נֵר וּבְלִי מַחֲזוֹר בְּפָלוּשׁ הַכֵּהֶה
בְּטַלִּיתוֹ עַל־פָּנָיו כָּךְ יַעֲמֹד בְּלִי נוֹעַ.
וְרַק עֵת סְגֹר הַדֶּלֶת בְּלִי מֵשִׂים יֶחְפָּצוּ
אָז יִשְׁלַח בְּפֶתַח יָד חִוְּרָה, רוֹעֶדֶת;
בְּלִי אֹמֶר, בְּלִי הָסֵב הַצִּדָּה אֶת פָּנָיו,
כְּמוֹ יָדוֹ יִתְחַנֵּן בִּתְחִנָּה אִלֶּמֶת...
יְבַקְּשׁוּהוּ בּוֹא פְּנִימָה, יַצִּיעוּ לוֹ מָקוֹם,
אַךְ כְּלוּם אֵינוֹ עוֹנֶה מִתַּחַת טַלִּיתוֹ;
הוּא נֶאֱנָח אֲנָחָה, מְשַׁבֶּרֶת הַנְּשָׁמָה,
וְעוֹד פַּעַם בְּפֶתַח בְּיָד אִלְּמָה יִתְחַנֵּן.

מְחִי־יָד פִּתְאֹם יָרַד עַל שֻׁלְחַן הַבִּימָה,
וּבְכָל בֵּית־הַכְּנֶסֶת הִשְׂתָּרֵר דְּמִי עָצוּר;
רַק נֵרוֹת הַשַּׁעֲוָה הַמְּרֻבִּים, הַגְּבוֹהִים

בְּהַתָּזָה חֲרֵישִׁית אוֹר רוֹעֵד שָׁפְכוּ.
עַל־עָמְדָם בְּרֹב רֶגֶשׁ אַט־אַט יִתְנוֹעֲעוּ
כָּל קְהַל הַמִּתְפַּלְּלִים הָעֲטוּפִים בִּלְבָנִים;
בַּאֲנָחָה חֲבוּיָה כָּל־אִישׁ יֵאָנֵחַ,
וּבְעִמְקֵי נִשְׁמָתוֹ יִטָּהֵר, יִתְקַדֵּשׁ.
אַךְ הִנֵּה בִּדְמָמָה כְּבָר נִפְתַּח הָאָרוֹן,
וּבְיִרְאָה רוֹמֵמָה וּבְחִיל עָצוּר־עָצוּר,
שָׁם שָׁב, עָטוּף לָבָן, אֶת סִפְרֵי הַתּוֹרָה
אַט נוֹשֵׁק וּמוֹצִיא וּמוֹסֵר לַחֲבֵרָיו.
יִתְנַשֵּׂא הָעַמּוּד בַּהֲמוֹן נֵרוֹת דּוֹלְקִים
כִּמְחַלֶּה פְּנֵי עֶלְיוֹן בְּסוֹד שִׂיחַ לֶהָבוֹת
וּלְפָנָיו הָרַב יִשְׁפֹּךְ לִבּוֹ הַהוֹמֶה
בִּתְפִלָּה עוֹרֶגֶת, חֲרֵישִׁית־חֲרֵישִׁית...
עַל־יָדוֹ וּסְבִיבוֹ כָּל־זִקְנֵי הָעֵדָה
בְּעֵינַיִם עֲצוּמוֹת מִתְנוֹדְדִים וּמְחַפִּים
וּמְחַבְּקִים אֶל־לִבָּם אֶת־סִפְרֵי הַתּוֹרָה,
בְּגַעְגּוּעֵי אֱמוּנָה כַּבִּירָה, לוֹהֶטֶת...

אַךְ הִנֵּה, כְּהֵד רָחוֹק שֶׁל שִׁירָה מִזְרָחִית,
כְּמוֹ הֵד אֶנְקוֹת גּוֹלִים, בְּעֵת זָכְרָם אֶת־אַרְצָם,
בִּדְמִי־בֵית הַכְּנֶסֶת יִשְׁתַּפְּכוּ, יִרְעָדוּ
הַקּוֹלוֹת הַנּוּגִים שֶׁל זִמְרַת „כָּל נִדְרֵי” — — —
פֹּה יֶהֱמוּ, יִשְׁתַּפְּכוּ בִיבָבָה עֲצוּרָה,
כְּמוֹ יִבְכּוּ בַסֵּתֶר עַל שֶׁבֶר עוֹלָמִים;
פֹּה מְלֵאֵי תַמְרוּרִים, כְּקוֹל מְעֻנֶּה עַל־צִדְקוֹ
בִּמְחָאָה קוֹבֶלֶת בְּרָמָה יִרְעֲמוּ;
וּפֹה כְּבָר בְּהָדָר כַּבִּירִים וּצְלוּלִים
יָרוֹמוּ, יִתְנַשְּׂאוּ בִּתְרוּעָה הוֹגֶגֶת,
כִּמְנַבְּאֵי לַלֵּב נִצְחוֹן צִדְקוֹ וְקָדְשָׁיו,
כִּמְבַשְּׂרִים כְּבָר פַּעֲמֵי שָׁלוֹם אַחֲרִית הַיָּמִים.
כַּךְ פַּעַם וּשְׁתַּיִם וּכְבָר גַּם בַּשְּׁלִישִׁית
הַנְּגִינָה הַקְּדוֹשָׁה אֶל־קִצָּהּ קָרֵבָה —
וּפִתְאֹם קוֹל גְּעִיָּה נוֹאֶשֶׁת וּבְהוּלָה
הִתְפָּרֵץ, הִתְגַּלְגֵּל עַל רָאשֵׁי הָעֵדָה.
בַּבַּיִת קָם רֶגַע שְׁאוֹן מְבוּכָה עֲמוּמָה —

כַּךְ נָעָה הַזָּר מִן הַפָּלוּשׁ הָאָפֵל...
הוּא עָמַד כְּמִקֹּדֶם בְּטַלִּיתוֹ עַל־רֹאשׁוֹ,
וּלְבַדּוֹ, בְּלִי מַחֲזוֹר, שָׁם נִשְׁעַן לַכֹּתֶל,
בְּקוֹל רַחֲמִים עוֹד פַּעַם בִּקְשׁוּהוּ בּוֹא פְּנִימָה,
אַךְ דָּבָר לֹא עָנָה מִתַּחַת טַלִּיתוֹ;
הוּא נֶאֱנַח אֲנָחָה, מְשַׁבֶּרֶת הַנְּשָׁמָה,
וְעוֹד פַּעַם כְּיָד אִלְּמָה וְרוֹעֶדֶת הִתְחַנֵּן.

מִלְּבָבוֹת מִתְקַדְּשִׁים בִּבְכִי קוֹבֵל־קוֹבֵל
הִשְׁתַּפְּכוּ, הִשְׁתַּפְּכוּ הַתְּפִלּוֹת הַקּוֹדְחוֹת;
כִּשְׁאוֹן סַעֲרַת מִדְבָּר יֵשׁ נִשְּׂאוּ בִשְׁאָגָה,
יֵשׁ נוּגוֹת אַט צָלְלוּ כַּהֹמִית מִתְגַּעְגַּעַ,
וְיֵשׁ, שֶׁכְּמוֹ תוֹעוֹת מֵרְחוֹקֵי עוֹלָמוֹת,
בִּנְגִינָה עֲרֵבָה וּקְדוֹשָׁה שׁוֹרְרוּ—
וְאָז רִחֵף דְּבַר־מָה מֵהוֹד קֶדֶם וּמִדְבָּר
עַל־רָאשֵׁי הָעֵדָה הָעֲטוּפָה לְבָנִים.
אַךְ בְּהוֹד לַיְלָה זֶה פַּעַם־פַּעַם הִתְפָּרֵץ
וּבָקַע וּבִלְבֵּל מַנְגִּינוֹת הַתְּפִלָּה

קוֹל נְעִית הַזָּר מִן הַפָּלוּשׁ הָאָפֵל,
קוֹל נְעִיָּה אִלֶּמֶת, נוֹאֶשֶׁת־נוֹאָשֶׁת...
הַתְּפִלָּה כָּלָתָה. וּקְהַל הַמִּתְפַּלְּלִים
מֵהֶם יוֹצְאִים דוֹמָם לָלֶכֶת הַבַּיְתָה,
מֵהֶם שָׁעָה קַלָּה פֹּה יוֹשְׁבִים וְקוֹרְאִים
וּמְכִינִים אֶת־עַצְמָם לְ„שִׁיר יִחוּד" וּתְהִלִּים.
רַק אֶחָד עַל עָמְדוֹ בַּפָּלוּשׁ הָאָפֵל
הַזָּר עוֹמֵד דוֹמָם בְּטַלִּיתוֹ עַל רֹאשׁוֹ,
אֵלָיו גַּם הָרַב גַּם הַזְּקֵנִים יָצָאוּ,
אַךְ דָּבָר לֹא עָנָה וְלֹא הֵסֵב אֶת־פָּנָיו.

כַּךְ עָמַד בָּאֲפֵלָה הַלַּיְלָה הַקָּרִיר,
כַּךְ מָחָר בַּבֹּקֶר שָׁם עוֹמֵד מְצָאוּהוּ.
הַתְּפִלּוֹת הֻתְחָלוּ, הַתְּפִלּוֹת נִגְמָרוּ,
וְהוּא נְעִיָּה רַק אִלְּמָה לִפְעָמִים הִשְׁמִיעַ.
וְרַק עֵת זִמְרָה נוּגָה, הוֹמִיָּה־הוֹמִיָּה
בְּגַעְגּוּעִים אַדִּירִים לָרוֹם הִתְגַּלְגָּלָה,
וּלְקוֹלָהּ, בִּנְפֹל כָּל־הָעֵדָה עַל־פְּנֵיהֶם,
מְקַדְּשָׁם הַשָּׁמַיִם וְאַרְצָם זָכְרוּ —

רק אָז גַּם הַזָּר מוּל הַפֶּתַח הִתְקָרֵב,
בְּלִי־הָסֵר הַטַּלִּית, הַמְכַסָּה עַל־פָּנָיו,
וְעִם קְהַל כָּל־הַכּוֹרְעִים, הַנּוֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם,
גַּם הוּא כָּרַע, נָפַל בִּגְעִיָּה הוֹמִיָּה.
כַּךְ כָּרַע וְהִתְרוֹמֵם עִם אַחַת וּשְׁתַּיִם,
בַּשְּׁלִישִׁית כְּבָר מִהֵר וְשָׁב אֶל־מְקוֹמוֹ.
שָׁם עָמַד כְּמִקֹּדֶם, וּלְבִלְתִּי עוֹד יִפֹּל
שָׁם נֶאֱחַז בְּוָו יוֹצֵא מוּל פָּנָיו בַּכֹּתֶל.

אַךְ הִנֵּה עוֹד פַּעַם הַצְּלָלִים נָטָיוּ,
וּבְעַד הַחַלּוֹנוֹת מוּל מְרוֹמֵי הָאָרוֹן,
כְּמַלְאֲכֵי הָרַחֲמִים בִּבְשׂוֹרַת הַסְּלִיחָה,
כְּבָר קַוֵּי הַשְּׁקִיעָה בְּזֹךְ עֹנֶג רָעָדוּ.
רוֹעֶדֶת וּרְוָיָה מִדְּמָעוֹת אַחֲרוֹנוֹת
תִּתְנַשֵּׂא, תִּשְׁתַּפֵּךְ מַנְגִּינַת הַ„נְּעִילָה“ —
הָעֵדָה הַצָּמָה, הָעֲטוּפָה לְבָנִים,
נִפְרֶדֶת, נִפְרֶדֶת מִיּוֹמָהּ הַקָּדוֹשׁ.
וּבְאֵלֶּה אַחֲרוֹנֵי הָרְגָעִים הַקְּדוֹשִׁים
הִיא שׁוֹפְכָה כָל־לִבָּהּ לִפְנֵי אֱלֹהֶיהָ,

הִיא שֶׁפָּכָה מַכְאוֹבָיו וִיגוֹן כָּל־גּוֹרָלוֹ,
כָּל־עָנְיוֹ עַל צִדְקוֹ וִיקוֹד אֱמוּנָתוֹ;
וּבְהֶמְיַת גַּעְגּוּעִים אַדִּירִים־אַדִּירִים
הִיא שׁוֹפְכָה הַתִּקְוָה בַּת אַלְפֵי הַשָּׁנִים,
כֹּה רַבּוּ הַדּוֹרוֹת, בָּהּ מֵתוּ, בָּהּ עֻנּוּ,
וְלֹא בָאָה עֲדֶנָה...
— „יָהּ רִבּוֹן! עַד מָתַי?"

וּכְבָר אָתָא לָיְלָה. הַ„נְּעִילָה" נִגְמָרָה.
הַקּוֹלוֹת הִשְׁתַּתְּקוּ. בִּדְמִי בֵּית הַכְּנֶסֶת,
כְּמוֹ נִשָּׂא מִמִּדְבָּר אוֹ בָא מֵרֹאשׁ הָרִים,
קוֹל שׁוֹפָר אַט רָעַד בִּתְקִיעָה אֲרֻכָּה;
אַחֲרֶיהָ כְּגַל פָּרְצָה שְׁאָגָה נִכְסֶפֶת:
„לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלָיִם!"
וּפִתְאֹם קָם שָׁאוֹן מִסָּבִיב לַפֶּתַח:
„הַזָּר פֹּה מִתְעַלֵּף! הַזָּר פֹּה גּוֹוֵעַ!"
לְאוֹר נֵר מֵעַל פָּנָיו הֵסִירוּ הַטַּלִּית
וּלְאָחוֹר בִּרְעָדָה אָז רַבִּים נִרְתָּעוּ:
בְּעֵינַיִם נִפְקָחוֹת, וּדְמָעוֹת בֵּין קוּפְאוֹת,

בְּלִי חַיִּים שָׁם שָׁכַב בֶּן עִירָם הַמְּשֻׁמָּד.
אָז נִגַּשׁ הָרַב עַל הַגְּוִיָּה הַקָּרָה
וַיִּקְרָא: „אָחִינוּ, מוֹת קְדוֹשִׁים מוֹתְךָ!"
כַּךְ נָחוּן הִתְפַּלֵּל גַּם „אֵל מָלֵא רַחֲמִים"
וַיְבַקֵּשׁ „מְחִילָה" בַּעֲדֵהוּ וּבְעַד קְהָלוֹ.
הַקָּהָל הַצָּם דּוּמָם יָצָא הַחוּצָה, —
וּפִתְאֹם — מֵעָב, כִּכְנַף אֹזֶן כַּף קְטַנָּה,
נְחַשׁ אֵשׁ הִבְרִיק אַרְצָה, וְאַחֲרָיו קוֹל רַעַם,
וְאַחֲרָיו בְּעֵרָה עַד לֵב הַשָּׁמַיִם — — —
בְּעוֹד שָׁעָה בָּרְחוֹב הָלְכוּ „נָכְרִים" מְסַפְּרִים:
„לָעִבְרִים הַיּוֹם — יוֹם הַדִּין, וֵאלֹהֵיהֶם
עַל כֵּן שָׂרַף חַי אֶת פֶּטְרָא הַמְּשֻׁמָּד,
וְגַם אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו הַנּוֹצְרִים הַכְּשֵׁרִים..."
וְהָרַב וַעֲשָׂרָה מִזִּקְנֵי הָעֵדָה
אֶת פִּנְחָס, הַשָּׁב לֵאלֹהָיו בְּיוֹם קָדְשׁוֹ,
בַּסֵּתֶר אָז קָבְרוּ בְּקִבְרוֹת הַיְּהוּדִים
לְאוֹר סַהַר וּלְאוֹר הַבְּעֵרָה הָרְחוֹקָה.

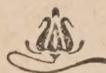

חוברות־ה׳.

הַמְשֻׁמָּד.

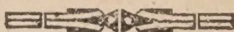
מסורת־עם.

מאת מ. ב. לזבניק.

ורשה — תרע"ד.

בדפוס האחים לוין־אפשטין פויה 38.

ГАМШУМОДЪ
Соч. М. Б. Лазебникъ.

Типографія Левинъ-Эпштейна, Павлинная 38.
ВАРШАВА, 1913 г.